

Model de abordare a unei grile

Grilele sunt realizate în sistem semi-deschis: trei variante, cel puțin un răspuns corect, maxim două răspunsuri corecte.

Se aplică legislația în vigoare la data de 15 iunie 2014.

Enunțul (cerința) grilei,
premise de la care se
pornește analiza

Variantele de răspuns,
care trebuie unite cu
cerința pentru a forma
împreună o structură
logică și corectă din
punct de vedere al
problemei de fapt și de
drept analizate.

1. Poate fi revizuită hotărârea prin care instanța:

- A. a dispus obligarea pârâtului să desființeze construcția, deși reclamantul a solicitat să se constate dreptul său de proprietate asupra construcției respective, în baza accesiunii imobiliare artificiale, cu plata despăgubirilor către pârât.
- B. nu s-a pronunțat asupra excepției de necompetență;
- C. a acordat mai puțin decât s-a cerut, în sensul că a admis în parte acțiunea formulată.

Afirmație corectă

Poate fi revizuită hotărârea prin care instanța a dispus obligarea pârâtului să desființeze construcția, deși reclamantul a solicitat să se constate dreptul său de proprietate asupra construcției respective, în baza accesiunii imobiliare artificiale, cu plata despăgubirilor către pârât.

Afirmație greșită

Poate fi revizuită hotărârea prin care instanța nu s-a pronunțat asupra excepției de necompetență.

Afirmație greșită

Poate fi revizuită hotărârea prin care instanța a acordat mai puțin decât s-a cerut, în sensul că a admis în parte acțiunea formulată.

Explicații ale variantelor de răspuns:

1. A.

Acolo unde este cazul, se poate verifica sursa grilei sau a ideii de la care grila a fost concepută de autori.

Verificarea textului de lege

Argumente privind varianta corectă

Argumente privind varianta greșită

[Sursă: Concurs de admitere INM – 25 august 2011]
Potrivit art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ., revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut [*extra petita*] sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut [*minus petita*] ori s-a dat mai mult decât s-a cerut [*plus petita*].

Constituie caz de *extra petita* atunci când instanța se pronunță asupra unor lucruri care nu s-au cerut, acordând *altceva* decât s-a cerut, cum este cazul din varianta corectă A., când instanța, *nesocotind principiul disponibilității* [art. 9 alin. (2), art. 22 alin. (6) și art. 397 alin. (1) C.proc.civ.], care guvernează procesul civil, a dispus obligarea pârâtului să desființeze construcția, deși reclamantul a solicitat să se constate dreptul său de proprietate asupra construcției respective. În baza accesii imobiliare artificiale, cu plăta despăgubirilor către pârât. Instanța trebuia să se pronunțe asupra cererii reclamantului așa cum a fost formulată, admitând-o, dacă reținea că este întemeiată, sau respingând-o, dacă cererea era neîntemeiată, iar nu să se pronunțe asupra unei cereri pe care reclamantul nu a formulat-o, chiar dacă aprecia că, în concret, ar fi fost „preferabil” sau mai potrivit cu interesele sale ca reclamantul să fi formulat o altă acțiune.

Constituie caz de *minus petita* situația în care instanța omite să se pronunțe asupra unei cereri formulate de părți. Cu toate acestea, nu trebuie confundată omisiunea instanței de a se pronunța asupra unui capăt de cerere cu respingerea, totală sau parțială, a unei cereri. În cazul în care „a admis în parte acțiunea formulată”, cum rezultă din varianta C., înseamnă că instanța s-a pronunțat în sensul respingerii pretențiilor ce exced părții admise. Instanța are obligația doar să se „pronunțe” asupra capătului de cerere formulat, fie în sensul admiterii, fie în sensul respingerii, iar partea nu are acces la calea extraordinară a revizuirii întemeiată pe motivul prevăzut de pct. 1 numai pentru că este nemulțumită de soluția primită.

Este adevărat că prima parte a variantei C. are o exprimare aparent înșelătoare, în sensul că instanța „a acordat mai puțin decât s-a cerut”. Este important ca enunțul și variantele de răspuns să fie citite până la capăt, iar nu fragmentar, reținându-se înțelesul care rezultă din întregul lor conținut. Nici împrejurarea că instanța a omis să se pronunțe asupra excepției de neкомпетенță nu

reprezintă un veritabil caz de *minus petita*. Pentru a fi incident acest motiv de revizuire, în oricare dintre formele sale, *extra, plus sau minus* trebuie să privească *petitul (obiectul) cererilor formulate de părți*, indiferent de caracterul lor principal, incidental, adițional sau accesoriu, iar *nu apărările* formulate de părți pe parcursul soluționării cauzei sub forma excepțiilor invocate sau a probelor solicitate. Nepronunțarea asupra excepției de necompetență reprezintă o greșeală de judecată care poate fi îndreptată prin alte mijloace procesuale. Prin urmare, și varianta B. este eronată.

Consultarea doctrinei de specialitate

A se vedea G. Boroi (coord.), *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-526, vol. I*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 980; V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat. Art. 1-526, vol. I*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 1166-1167; M. Tăbârcă, *Drept procesual civil. Teoria generală, vol. I*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p.73.

SUGESTIE:

Evidențiați acești marcatori în grila pe care o analizați, prin subliniere, încercuire etc.

Marcatori ce influențează raționamentul logic:

- ✓ **Adverbe de negație („nu”)** – când adverbul este folosit atât în enunț, cât și în variantele de răspuns, negațiile se anulează reciproc (dubla negație înseamnă afirmație);
- ✓ **Adverbe de restricție („numai”, „decât”, „doar”)** – indică exclusivitatea, limitând cazurile vizate de enunț sau de varianta de răspuns, cu ignorarea altor cazuri, posibil chiar dintre cele menționate în celelalte variante de răspuns;
- ✓ **Adverbe de frecvență („întotdeauna”, „oricând”)** – marchează constanța, uniformitatea, fără a mai permite excepția;
- ✓ **Locuțiuni adverbiale de frecvență („în toate cazurile”, „în toate ipotezele”, „în orice situație”)** – marchează constanța, uniformitatea, iar răspunsul capătă un sens exhaustiv și, în această formulare, exclude posibilitatea existenței unei excepții;
- ✓ **Locuțiuni adverbiale de mod („în principiu”, „de regulă”)** – sunt folosite pentru a marca generalitatea răspunsului, indicând că este posibil să existe o excepție (contrar adverbelor sau locuțiunilor adverbiale care conferă un sens exhaustiv răspunsului); folosirea acestui marcator face ca răspunsul să fie greșit când conține o excepție (corectă privită individual), dar transformată în regulă;

SUGESTIE:

Analizați cu atenție efectul acestora asupra propoziției sau frazei

Drept procesual civil. Grile pentru testarea cunostintelor

Autori Serena Evda Militaru, Ionuț Militaru

✓ **Locuțiuni adverbiale de comparație („spre deosebire de”)** – introduce o comparație între două categorii, iar varianta de răspuns corectă trebuie să cuprindă o trăsătură specifică celei de-a doua categorii, însă nu și primeia (dacă trăsătura din varianta de răspuns este comună ambelor categorii, ea este greșită; totodată, ea este greșită și dacă trăsătura nu este specifică niciuneia dintre cele două categorii sau dacă este specifică numai primeia);

✓ **Pronume nehotărâte („orice”, „oricare”)** – conferă răspunsului un caracter absolut, fără excepție;

✓ **Conjunții copulative („și”, „nici”)** – impun ca ambele afirmații / negații din varianta de răspuns să fie corecte cumulativ raportat la cerința din enunț;

✓ **Conjunții disjunctive („sau”, „ori”, „fie”)** – impun ca ambele afirmații / negații din varianta de răspuns să fie corecte alternativ raportat la cerința din enunț;

✓ **Conjunții sau locuțiuni subordonatoare („dacă”, „pentru că”, „deoarece”, „fiindcă”, „din cauză că”)** – raportul de subordonare se stabilește între o propoziție principală (regentă) și o subordonată, care constituie o justificare a celei dintâi.

TITLUL PRELIMINAR.

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil (art. 1-28)

Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă (art. 1-4)

1. Dispozițiile Codului de procedură civilă:

- A. constituie dreptul comun în materie civilă;
- B. nu sunt aplicabile niciodată în procesul penal;
- C. sunt aplicabile și în alte materii, când legile speciale conțin dispoziții incompatibile.

2. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și Codul de procedură civilă:

- A. au prioritate întotdeauna reglementările internaționale;
- B. au prioritate dispozițiile mai favorabile ale Codului;
- C. partea interesată va putea formula cerere de revizuire în cazul aplicării greșite a legii.

3. Normele de organizare judiciară reglementează:

- A. cazurile de incompatibilitate;
- B. compunerea și constituirea completului de judecată;
- C. repartizarea pricinilor între instanțe de grad diferit.

4. Normele de competență au ca obiect:

- A. delimitarea atribuțiilor judecătorilor de cele ale grefierilor, magistraților-asistenți și asistenților judiciari;
- B. înființarea și funcționarea instanțelor judecătorești;

C. delimitarea atribuțiilor instanțelor judecătorești de atribuțiile recunoscute altor organe de jurisdicție ori cu activitate jurisdicțională.

5. Normele de procedură propriu-zisă:

- A. au ca obiect modul de judecată a pricinilor civile;
- B. nu privesc și faza executării silite;
- C. reglementează procedura contencioasă, nu și cea necontencioasă.

6. Normele de procedură propriu-zisă se aplică:

- A. proceselor începute după intrarea lor în vigoare;
- B. executărilor silite, indiferent de momentul la care sunt începute;
- C. până la soluționarea definitivă a procesului pornit sub imperiul lor.

7. Sunt reglementate prin norme cu caracter dispozitiv:

- A. compunerea completului cu un anumit număr de judecători;
- B. competența materială a instanțelor judecătorești;
- C. incompatibilitățile pentru motivele prevăzute de art. 42 C.proc.civ. referitoare la alte cazuri de incompatibilitate.

8. Sunt reglementate prin norme cu caracter imperativ:

- A. competența teritorială exclusivă;
- B. formularea cererii reconvenționale;
- C. limba desfășurării procesului.

9. Sunt faze ale procesului civil:

A. cercetarea procesului, dezbaterarea fondului, deliberarea și pronunțarea hotărârii;

B. judecata și executarea silită;

C. judecata în fond și în căile de atac.

Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil (art. 5-23)

10. Dezbaterea procesului în fond:

A. este specifică judecății în primă instanță;

B. constituie o etapă a fazei judecății;

C. reprezintă o manifestare a principiului contradictorialității.

11. Principiul liberului acces la justiție:

A. prevede îndatorirea judecătorilor de a soluționa orice cerere;

B. permite stabilirea unui sistem de taxe judiciare de timbru;

C. impune asigurarea dublului grad de jurisdicție.

12. Principiul legalității:

A. presupune respectarea dispozițiilor de drept material care guvernează raportul juridic litigios, precum și a celor procesuale;

B. permite înființarea ad-hoc a unor instanțe judecătorești specializate;

C. permite părților să convină, atunci când litigiul poartă asupra unui drept de care pot să dispună, ca instanța să soluționeze cauza în echitate.

13. Constituie o excepție de la principiul oralității:

A. exercitarea căilor de atac;

B. alegerea de competență prin înțelegera verbală a părților, anterior sesizării instanței;

C. mărirea sau micșorarea cuantumului obiectului cererii.

14. Sancțiunea pentru nerespectarea principiului publicității este:

A. nulitatea absolută și necondiționată de vătămare;

B. nulitatea expresă și relativă;

C. nulitatea condiționată de vătămare.

15. Principiul desfășurării procesului în limba română:

A. permite comunicarea unei citații în limba română către o persoană care nu o înțelege;

B. presupune întocmirea cererilor și a actelor de procedură numai în limba română;

C. nu conferă cetățenilor români aparținând minorităților naționale dreptul de a se exprima în limba maternă.

16. Principiul continuității:

A. privește numai judecătorii care compun completul de judecată;

B. interzice repunerea cauzei pe rol atunci când incidentele procedurale sunt de natură a determina înlocuirea judecătorului în etapa deliberării;

C. nu se aplică în ipoteza redeschiderii judecății în urma suspendării.

17. Pentru soluționarea amiabilă a litigiului:

A. judecătorul acționează ca mediator;

B. instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate;

C. medierea este obligatorie în cauzele prevăzute de legea specială.

18. Potrivit principiului rolului judecătorului în aflarea adevărului:

- A. instanța are obligația să ordone administrarea probelor necesare;
- B. părțile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanței de a ordona din oficiu probe;
- C. judecătorul poate restabili calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire.

19. Dacă înainte de închiderea dezbatărilor, una dintre părți a fost îndepărtată din sală:

- A. ședința se suspendă până când aceasta va manifesta respectul cuvenit;
- B. partea va fi rechemată pentru a i se pune în vedere actele esențiale efectuate în lipsa ei;
- C. este posibilă continuarea judecății în prezența apărătorului ales.

20. În virtutea principiului contradictorialității:

- A. obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile părților;
- B. în condițiile legii, partea poate recunoaște pretențiile părții adverse;
- C. părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurările de fapt relevante în cauză.

21. În virtutea principiului disponibilității:

- A. pârâțul poate formula cerere de intervenție voluntară principală, dacă are pretenții proprii față de reclamant, care va fi încuviințată în principiu, cu condiția ca reclamantul să nu se opună la primirea cererii;
- B. reprezentantul legal al minorului parte în proces poate încheia tranzacție, în raport de care se va pronunța o hotărâre de expedient, dacă instanța apreciază

că tranzacția este în interesul minorului și dacă procurorul nu se opune a se lua act de tranzacție;

- C. este posibilă renunțarea la calea de atac împotriva sentinței, chiar și înainte de comunicarea acestei hotărâri.

22. Principiul contradictorialității presupune:

- A. comunicarea, din oficiu, a înscrisurilor depuse de o parte către cealaltă parte, numai dacă aceasta din urmă nu a solicitat judecarea cauzei în lipsă;
- B. în cazul unei divergențe de opinii, citarea părților pentru termenul la care dezbaterile se reiau asupra punctelor rămase în divergență;
- C. punerea în discuția părților a încuviințării în principiu a cererii de intervenție accesorie.

23. În baza rolului activ, instanța:

- A. va încuviința proba cu expertiză, dacă aceasta este necesară și utilă cauzei, chiar dacă reclamantul declară că nu înțelege să plătească onorariul de expertiză ce va fi stabilit în sarcina sa;
- B. necompetență va putea pune în vedere reclamantului să depună acțiunea cu care aceasta a fost sesizată, la instanța competentă;
- C. va putea pune în dezbatere orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau întâmpinare.

24. Dreptul de apărare al părții în proces:

- A. implică dreptul a nu răspunde la interogatoriu;
- B. implică dreptul de a administra probe;
- C. trebuie exercitat cu bună-credință.

25. Părțile sunt obligate:

- A. să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului și să urmărească finalizarea acestuia;

B. să îl recuze pe judecătorul aflat într-unul din cazurile prevăzute de lege;

C. să își exercite drepturile procedurale potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege.

26. În virtutea rolului activ, judecătorul este îndreptățit:

A. să invoce din oficiu orice excepție procesuală;

B. să introducă din oficiu o terță persoană, dacă aceasta justifică o legitimare procesuală;

C. să stăruie, într-o cerere de revizuire, pentru soluționarea amiabilă a cauzei.

27. Judecătorul este îndreptățit:

A. să ordone probe din oficiu, chiar dacă părțile se împotrivesc;

B. să dea îndrumări părții care nu este asistată sau reprezentată de avocat cu privire la drepturile și obligațiile ce îi revin în proces;

C. să modifice cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată.

28. Potrivit legii, părțile sunt obligate:

A. să se prezinte personal la toate termenele de judecată;

B. să urmărească desfășurarea fără întârziere a procesului, cu excepția cazului în care temporizarea judecății profită părâtului;

C. să își exercite drepturile procedurale cu bună-credință.

29. Despăgubirile cuvenite părții care a suferit un prejudiciu patrimonial sau moral, ca urmare a exercitării abuzive

a unui drept procedural de către partea adversă:

A. pot fi solicitate pe calea unei acțiuni separate de procesul în care una dintre părți a folosit abuziv un drept procedural;

B. pot fi cerute numai în termen de 3 ani de la data sesizării instanței cu litigiul în care a apărut abuzul;

C. vor fi acordate din oficiu.

30. În căile de atac, părțile:

A. pot invoca omisiunea instanței de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus și administrat în condițiile legii;

B. nu pot invoca omisiunea instanței de a administra probele pe care ele le-au propus în condițiile legii, fiind încuviințate de către instanță;

C. nu pot invoca omisiunea instanței de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus și administrat în condițiile legii.

31. În temeiul rolului său activ, judecătorul:

A. are puterea de a ordona orice măsură legală necesară judecării cererii, cu excepția pricinilor în care părțile au convenit ca administrarea probelor să se facă de către avocați sau consilieri juridici;

B. poate pronunța, în toate cazurile, o soluție potrivnică mărturisirii unei părți;

C. poate ordona administrarea probelor pe care le consideră necesare, chiar dacă procurorul care a pornit acțiunea civilă se împotrivesc.

Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă (art. 24-28)

32. Actul de procedură îndeplinit înainte de intrarea în vigoare a legii noi:

A. rămâne supus dispozițiilor vechii legi de procedură;

B. se supune dispozițiilor legii noi de procedură, însă numai dacă, raportat la prevederile acesteia, el apare ca valabil făcut;

C. se supune dispozițiilor legii noi de procedură, dacă până la intrarea în vigoare a acesteia instanța nu dispusese anularea lui.

33. Legea în vigoare la data producerii sau săvârșirii faptelor juridice guvernează:

- A. admisibilitatea probelor;
- B. puterea doveditoare a probelor;
- C. administrarea probelor.

34. În cazul în care formalitatea cerută pentru dovedirea actului juridic se modifică în timp, se aplică:

- A. legea în vigoare la momentul judecării, deoarece este de imediată aplicare;
- B. legea în vigoare la momentul încheierii actului;
- C. legea mai favorabilă debitorului.

35. Hotărârile sunt supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea în vigoare:

- A. la momentul exercitării căii de atac;
- B. la momentul pronunțării hotărârilor;
- C. la data începerii procesului.

36. Legea aplicabilă executării silite este cea în vigoare:

- A. la data obținerii titlului executoriu;
- B. la data începerii executării silite;
- C. la data efectuării fiecărui act de executare.

37. În caz de trimitere spre rejudecare, dacă în cursul judecării se schimbă competența instanței a cărei hotărâre a fost desființată, cauza va fi trimisă:

- A. aceleași instanțe care a pronunțat hotărârea, competență potrivit legii sub imperiul căreia a început procesul;
- B. instanței care a devenit competență potrivit legii noi, în vigoare la data pronunțării soluției de trimitere spre rejudecare;
- C. instanței competente potrivit legii noi, în vigoare la data când a fost pronunțată hotărârea desființată.

TITLUL PRELIMINAR.

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil (art. 1-28)

Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă (art. 1-4)

1. A.

A se vedea dispozițiile art. 2 C.proc.civ., care consacră aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă. Varianta B. este greșită, deoarece dispozițiile Codului sunt aplicabile și în procesul penal, în ceea ce privește latura civilă, atât timp cât Codul de procedură penală nu cuprinde dispoziții contrare. Varianta C. este, de asemenea, greșită, întrucât prevederile legii speciale se aplică cu prioritate atunci când conțin dispoziții incompatibile, conform principiului de drept *specialia generalibus derogant*.

2. B.

A se vedea dispozițiile art. 3 alin. (2) C.proc.civ., care reglementează principiul aplicării prioritare a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului, cu excepția cazului în care Codul de procedură civilă conține dispoziții mai favorabile. Varianta A. este greșită, deoarece răspunsul conține adverbul „întotdeauna”, ce marchează uniformitatea, constanța, ignorând situația în care există dispoziții mai favorabile ale Codului de procedură civilă (varianta B.). Varianta C. este greșită, deoarece cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ. privește situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești (când

consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă), ipoteză de strictă interpretare, ce presupune existența unei hotărâri a Curții de la Strasbourg, și nu numai simpla invocare de către partea interesată a unei pretense aplicări greșite a legii în raport cu normele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului.

3. A.; B.

Normele de organizare judiciară au ca obiect determinarea instanțelor judecătorești, a drepturilor și îndatoririlor judecătorilor, procurorilor și ale altor participanți la procesul civil, a incompatibilităților și interdicțiilor acestora, a compunerii și constituirii completelor de judecată etc., în timp ce repartizarea pricinilor între instanțe de grad diferit este reglementată prin norme de competență (competența materială).

4. C.

Primele două variante de răspuns sunt greșite, deoarece se includ în sfera normelor de organizare judiciară, în timp ce varianta C. se află în sfera normelor de competență (competența generală).

5. A.

Normele de procedură propriu-zisă se subclasifică în norme de procedură contencioasă, norme de procedură necontencioasă și norme de executare silită. Varianta A. se întemeiază pe dispozițiile art. 1 C.proc.civ., în timp ce variantele B. și C. sunt greșite, deoarece procesul civil are două faze – judecata și executarea silită –, iar procedura necon-

tencioasă judiciară este reglementată de dispozițiile art. 527 și urm. C.proc.civ., făcând parte din faza judecătii.

6. A.; C.

Potrivit dispozițiilor art. 24 C.proc.civ. (având denumirea marginală „Legea aplicabilă proceselor noi”), „dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silită începute după intrarea acesteia în vigoare” (s.n.), iar potrivit art. 25 alin. (1) C.proc.civ., „procesele în curs de judecată, precum și executările silită începute sub legea veche rămân supuse acelei legi”. Procesul începe prin înregistrarea cererii la instanță, în condițiile legii [art. 192 alin. (2) C.proc.civ.], iar modificarea normelor de procedură în cursul judecătii nu are niciun efect asupra procesului deja început, care va continua să fie judecat potrivit legii vechi până la finalizarea sa. În schimb, pentru faza executării silită, art. 24 stabilește drept reper al aplicabilității legii noi data începerii executării silită, de unde rezultă că varianta B. este greșită, deoarece ignoră acest aspect.

7. C.

Compunerea completului de judecată este reglementată prin norme de organizare judiciară, cu caracter imperativ, nefiind posibil ca părțile să decidă asupra numărului de judecători care să compună completul, altul decât cel prevăzut de lege. De asemenea, nu poate fi lăsată la aprecierea părților nici competența materială a instanțelor judecătorești, aceasta fiind reglementată prin norme de ordine publică [a se vedea art. 130 alin. (2) C.proc.civ.]. În schimb, din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 45, coroborat cu art. 44 C.proc.civ., rezultă că părțile pot alege să nu formuleze cerere de recuzare împotriva unui judecător aflat într-unul din cazurile de incompatibilitate

prevăzută de art. 42 C.proc.civ., astfel că norma juridică are un caracter dispozitiv.

8. A.; C.

Competența teritorială exclusivă a instanțelor judecătorești este reglementată prin norme de ordine publică [a se vedea art. 130 alin. (2) C.proc.civ.], la fel ca și limba desfășurării procesului (art. 18 C.proc.civ.). Caracterul dispozitiv al art. 209 C.proc.civ., privitor la cererea reconvențională, rezultă din însăși redactarea acestuia [„(...) pârâul (...) poate să formuleze cerere reconvențională”] și din caracterul incidental al cererii, care poate fi formulată, de regulă, și pe cale separată, într-un alt proces, la alegerea pârâtului.

9. B.

Enumerarea de la varianta A. de răspuns privește etapele judecătii (în principiu, putând avea aceeași succesiune în primă instanță, în apel etc.), și nu fazele procesului civil, care sunt judecata și executarea silită (varianta B.). Totodată, judecata în fond și în căile de atac reprezintă faze ale judecătii, iar nu ale procesului civil.

Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil (art. 5-23)

10. B.; C.

Dezbaterea procesului în fond constituie o etapă a fazei judecătii, ce se desfășoară atât în primă instanță (art. 244, art. 389 și urm. C.proc.civ.), cât și în apel (art. 482 C.proc.civ.) sau recurs (art. 494-495 C.proc.civ.), aspect pe care atributul „specifică” din varianta A. îl ignoră. Dezbaterea procesului în fond pune în valoare atât principiul contradicționalității (art. 14 C.proc.civ.), deoarece părțile au posibilitatea de a discuta și

argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu, cât și principiul oralității (art. 15 C.proc.civ.), întrucât, de regulă, procesele se dezbate oral.

11. B.

Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competență instanțelor judecătorești, potrivit legii [art. 5 alin. (1) C.proc.civ.], iar nu *orice* cerere. Varianta A. este incompletă (necircumstanțiată competenței generale a instanțelor judecătorești) și, prin urmare, capătă un sens greșit.

Dreptul de acces la justiție, prevăzut de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, nu este absolut. Curtea Europeană nu a exclus niciodată posibilitatea ca interesele unei bune administrări a justiției să poată justifica impunerea unei restricții financiare în accesul unei persoane la justiție (cauza *Weissman c. României*, hotărârea din 24 mai 2006, cererea nr. 63945/00). Obligația de a achita taxele judiciare de timbru este reglementată, în prezent, de art. 197 C.proc.civ. și de O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Nicio prevedere a Constituției României sau a Convenției europene nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în orice cauză. Astfel, Curtea Constituțională a statuat prin Decizia nr. 181 din 28 martie 2013 (publicată în M. Of. nr. 292 din 22 mai 2013) că art. 129 din Constituție stipulează că părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac numai *în condițiile legii*. Decizia Curții Constituționale nr. 967 din 20 noiembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 pct. 1¹ și art. 299 alin. (1¹) C.proc.civ. din 1865 (publicată în M. Of. nr. 853 din 18

decembrie 2012) are un caracter special, neputând fi considerată drept o afirmație a obligativității dublului grad de jurisdicție în materie civilă, în orice situație. Excluderea dublului grad de jurisdicție, determinată de un criteriu subiectiv, de natură pecuniară, legat de valoarea obiectului cauzei deduse judecății, poate fi de natură să împiedice aplicarea efectivă a principiilor constituționale ale egalității în drepturi, în general, și egalității în fața justiției, în special, cuprinse în art. 16 alin. (1) și (2) și art. 124 alin. (2) din Legea fundamentală, însă o astfel de excludere este posibilă dacă are la bază criteriul obiective și nediscriminatorii [spre exemplu: cererea de ridicare a sechestrului asigurător, conform art. 956 alin. (2) C.proc.civ., se soluționează prin încheiere definitivă; contestația împotriva deciziei de returnare formulată conform art. 84 din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România este soluționată printr-o hotărâre definitivă].

12. A.

Pentru varianta A., a se vedea art. 7 C.proc.civ., care prevede îndatorirea judecătorului de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces, fără a distinge după cum acestea privesc raportul juridic de drept substanțial sau pe cel de drept procesual civil. Varianta B. este greșită, față de dispozițiile art. 7 alin. (1) C.proc.civ. și ale art. 126 alin. (1) și (5) din Constituția României („Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare”).

Instanța nu poate soluționa cauza în echitate, ci este obligată să desfășoare procesul „în conformitate cu dispozițiile legii” [art. 7 alin. (1) C.proc.civ.],

respectiv să judece litigiul „conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile” [art. 22 alin. (1) C.proc.civ.]. Potrivit art. 5 alin. (3) C.proc.civ., „în cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității”. Chiar și în acest ultim caz, instanța este obligată să respecte principiile generale ale dreptului, neputând să soluționeze cauza exclusiv în echitate. Altfel spus, părțile nu pot alege ca judecătorul să soluționeze raportul juridic dedus judecății încât să fie satisfăcute *in mod egal (reciproc)* interesele, drepturile și datoriile fiecăreia, independent de regulile de drept aplicabile.

13. A.

Enunțul acestei grile este echivalent cu cerința de „a nu putea fi făcute decât în scris” (și nu verbal, oral în ședință publică). Prin urmare, varianta A. este singura corectă, deoarece căile de atac respectă regula prevăzută de art. 148 alin. (1) C.proc.civ. („orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie formulată în scris”), art. 470 C.proc.civ. (cererea de apel), art. 486 C.proc.civ. (cererea de recurs) etc. Varianta B. este greșită, deoarece *anterior* sesizării instanței părțile nu pot conveni asupra unei alegeri de competență decât *in scris*, iar ipoteza din grilă vizează înțelegerea *verbală*, care ar putea avea loc numai *după* începerea procesului (în fața instanței). Art. 204 alin. (2) C.proc.civ. permite ca mărirea sau micșorarea cuantumului obiectului cererii să se facă prin declarație verbală, fiind trecută în încheierea de ședință, ceea ce înseamnă că respectă

regula oralității, nefiind o excepție, cum se cere prin enunț.

14. A.

A se vedea art. 17 și art. 176 pct. 5 C.proc.civ., cerința nerespectată fiind instituită printr-o normă care ocrotește un interes public.

15. A.; B.

A se vedea art. 18 C.proc.civ. Citația este un act de procedură, astfel că se va întocmi în limba română, partea care nu o înțelege având posibilitatea de a apela personal la un traducător. În fața instanței, se va folosi un traducător sau un interpret, conform art. 225 C.proc.civ.

16. A.

A se vedea art. 19 și art. 214 C.proc.civ. Conform art. 99 alin. (5)-(5³) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, astfel cum a fost modificat și completat prin Hotărârea C.S.M. nr. 1080/2013 (publicată în M. Of. nr. 684 din 7 noiembrie 2013), repunerea pe rol a cauzei după suspendare, pentru continuarea judecății, pentru perimare sau pentru pronunțarea hotărârii ca urmare a încheierii acordului de mediere, se va realiza de completul inițial investit cu soluționarea cauzei, dacă judecătorul care a compus completul respectiv își desfășoară activitatea și la data apariției acestor situații în cadrul secției sau, după caz, al instanței. În cazul în care suspendarea cauzei a fost dispusă de un alt judecător decât cel din compunerea completului inițial investit, ca urmare a absenței temporare a acestuia, la repunerea pe rol cauza va fi repartizată judecătorului inițial investit, indiferent de numărul completului în care funcționează la data respectivă. Aceste dispoziții se vor aplica și în cazul completelor colegiale, care se vor reuni, chiar dacă

membrii care au compus completul nu mai fac parte, împreună, din același complet. Dacă la data apariției oricăreia dintre situațiile menționate numai unul sau unii dintre respectivii judecători își desfășoară activitatea în cadrul secției, completul va fi întregit cu unul ori, după caz, 2 judecători din lista de permanență de la data înregistrării sesizării de repunere pe rol a cauzei după suspendare, pentru continuarea judecării, pentru perimare sau pentru pronunțarea hotărârii ca urmare a încheierii acordului de mediere. Completul astfel format va păstra cauza până la soluționare. Cererile de îndreptare a erorilor materiale și cererile de completare sau lămurire a hotărârii se soluționează de completul care a pronunțat hotărârea a cărei îndreptare ori lămurire se solicită. Aceeași rezolvare se va da și contestațiilor la executare prevăzute de art. 711 alin. (2) C.proc.civ. În toate aceste cazuri, dacă judecătorul sau, după caz, niciunul dintre judecătorii care au compus completul nu mai funcționează în cadrul secției ori, după caz, al instanței, cauza se va repartiza aleatoriu.

17. B.

Mediatorii sunt persoane autorizate de către Consiliul de mediere, conform Legii medierii nr. 192/2006, să desfășoare această profesie liberală, incompatibilă cu calitatea de magistrat a judecătorului cauzei. Acesta nu acționează ca mediator în proces, ci exercită o atribuție judiciară (jurisdicțională), aceea de a încerca împăcarea părților (art. 21 C.proc.civ.). Înfățișarea personală a părților în acest scop poate fi dispusă potrivit art. 227 alin. (1) teza finală C.proc.civ. În fine, *medierea* nu este obligatorie, astfel cum prevede și art. 227 alin. (2) teza finală C.proc.civ. În situațiile expres prevăzute de lege, în cazul în care jude-

cătorul, ținând seama de circumstanțele cauzei, consideră necesar să se recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecării, *poate recomanda* părților această procedură, iar refuzul acestora de a se prezenta la ședința *de informare* cu privire la avantajele medierii, în situațiile în care au acceptat, potrivit legii, este sancționat cu amendă judiciară, conform art. 187 alin. (1) pct. 1 lit. f) C.proc.civ. Prin Decizia nr. 266/07.05.2014 (publicată în M. Of. nr. 464 din 25.06.2014), Curtea Constituțională a decis recent că dispozițiile art. 2 alin. (1) și (1²), care fac referire și la art. 60¹ alin. (1) lit. a)-f) din Legea medierii nr. 192/2006, privind *obligatia părților de a participa la ședința de informare* cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri, dacă legea nu prevede altfel, sunt neconstituționale.

18. B.; C.

A se vedea art. 22 alin. (2) și (4) C.proc.civ., art. 254 alin. (5) și (6) C.proc.civ.

19. B.; C.

A se vedea art. 217 alin. (8) C.proc.civ.

20. C.

[Sursă: Concursul de admitere INM – 25 august 2013] Variantele A. și B. sunt greșite, deoarece fac referire la elemente specifice principiului disponibilității. Potrivit art. 9 C.proc.civ. (având denumirea marginală „Dreptul de dispoziție al părților”): „(1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public. (2) *Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.* (3) *În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși drep-*

tul pretins, poate *recunoaște pretențiile părții adverse*, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege”. Varianta C. este singura corectă, această obligație a părților fiind expres prevăzută de art. 14 alin. (3) teza finală C.proc.civ. (având denumirea marginală „Contradictorialitatea”).

21. C.

[Sursă: Concursul de admitere INM – 26 august 2010] Varianta A. este greșită, deoarece intervenția voluntară principală este calea procesuală prin care o terță persoană pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecării între părțile originare (reclamant și pârât) sau un drept strâns legat de acesta (art. 61 și urm. C.proc.civ.). Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze *cerere reconvențională*, conform art. 209 alin. (1) C.proc.civ., în termenele și condițiile prevăzute de Cod, care nu este însă supusă încuviințării în principiu și nici nu este condiționată de acordul reclamantului.

Varianta B. este greșită, deoarece încheierea unei tranzacții, deși este specifică principiului disponibilității [art. 9 alin. (3) C.proc.civ.], este însoțită de două condiții restrictive, dintre care una este greșită. Astfel, este corectă afirmația că actele procedurale de dispoziție, făcute în orice proces de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție și ai dispăruților, nu vor împiedica judecarea cauzei, *dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane* [art. 81 alin. (2) C.proc.civ.]. Totuși, chiar și în situația în care acțiunea civilă este

pornită de procuror, titularul dreptului va fi introdus în proces și *se va putea prevala de dispozițiile art. 438-440*, respectiv poate cere instanței să consfințească o tranzacție, printr-o hotărâre de expedient.

Varianta C. este singura corectă, această posibilitate a părților de a achiesa la hotărâre fiind prevăzută de art. 9 alin. (3) (având denumirea marginală „Dreptul de dispoziție al părților”). Potrivit art. 404 C.proc.civ.: „(1) Partea prezentă la pronunțarea hotărârii poate renunța, în condițiile legii, la calea de atac, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal semnat de președinte și de grefier. (2) Renunțarea se poate face și ulterior pronunțării, chiar și după declararea căii de atac, prin prezentarea părții înaintea președintelui instanței sau a persoanei desemnate de acesta ori, după caz, prin înscris autentic care se va depune la grefa instanței, atât timp cât dosarul nu a fost înaintat la instanța competentă, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător”. Potrivit art. 463 alin. (1) C.proc.civ., „achiesarea la hotărâre reprezintă renunțarea unei părți la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluții din respectiva hotărâre”.

22. B.; C.

[Sursă: Concursul de admitere INM – 26 august 2010] Varianta A. este greșită, deoarece contradictorialitatea presupune, potrivit art. 14 alin. (2) C.proc.civ., ca părțile să *își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz*, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, *precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească*, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea. Regula este, așadar,